

LitLab Leesclub

Leesclub 104: Utopie & dystopie

De Mitsukoshi Troostbaby Company van Auke Hulst

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *De Mitsukoshi Troostbaby Company* van Auke Hulst. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

‘Ze hield haar hoofd een tikje schuin op een manier die haar meer robot maakte dan ze ooit geweest was. Ik dacht: waarom doe je een robot na? Ik sloeg mijn ogen neer. Ook haar moeder hield haar hoofd op die manier schuin.’ (p. 594)

Kunnen we onze toekomst veranderen door onze fouten in het verleden te herstellen? In de roman *De Mitsukoshi Troostbaby Company* van de schrijver Auke Hulst gaat het personage Auke van der Hulst op zoek naar een antwoord op die vraag. Vanuit de nabije toekomst (in 2032) schrijft deze fictieve Auke van der Hulst een autobiografische terugblik op de stukgelopen relatie met zijn ex-vriendin Mila. De relatie hield geen stand nadat Mila onverwachts zwanger raakte en besloot om de zwangerschap te beëindigen. In zijn autobiografie rouwt Auke om de toekomst die met dat besluit verloren ging. Hij ervaart dat besluit als een persoonlijke nederlaag en probeert zijn verdriet te verwerken door in Japan een levensechte robot aan te schaffen in de vorm van een zevenjarig meisje, Scottie Valentine. Scottie werd ontwikkeld door de zogenoemde Mitsukoshi Troostbaby Company op basis van het DNA van Auke en Mila en kreeg daardoor karaktertrekken van haar beide ‘ouders’. Ondertussen werkt Auke aan een roman, *De lasso van de tijd*, waarvan fragmenten door de autobiografische verhaallijn verweven zijn. Deze roman in een roman vertelt over een fictieve schrijver genaamd Kaj die door tijdreizen een poging doet om zijn stukgelopen relatie met diens ex-vriendin Sam te redden.

In deze leesclub ga je met elkaar in discussie over de kunstgrepen waarmee de schrijver Auke Hulst, zijn creatie Auke van der Hulst, én diens creatie Kaj via fictie ingrijpen in het verleden en de toekomst.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *De Mitsukoshi Troostbaby Company*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *De Mitsukoshi Troostbaby Company* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

Wat is er met het aardbevingsgebied in Oost-Groningen gebeurd in de roman?

LitLab

Quizvraag 2

Waar hebben Auke en Mila elkaar ontmoet?

LitLab

Quizvraag 3

Wat is er gebeurd met de vader van Auke?

LitLab

Quizvraag 4

Om welke reden verbreekt Auke uiteindelijk het contact met de Mitsukoshi Troostbaby Company?

LitLab

Quizvraag 5

Hoe vaak moet Kaj zijn jongere versie doden tijdens zijn tijdreizen?

LitLab

Antwoorden

1. Het gebied is geëvacueerd en tot verboden terrein verklaard.
2. In een Gronings jazzcafé.
3. Hij is verdronken, waarschijnlijk door zelfdoding.
4. Auke is woest als tijdens zijn bezoek aan Tokyo blijkt dat het bedrijf kopieën van Scottie heeft gemaakt.
5. Twee keer (een derde keer, wanneer hij ineens aangevallen wordt door een oudere versie van zichzelf, mislukt).

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Lees het citaat uit de inleiding nogmaals. Scottie is een robot maar heeft ook bepaalde trekken van haar menselijke 'moeder'. Zou jij een robot zoals Scottie als familielid kunnen beschouwen? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 2/8

Wat is volgens jou het belangrijkste verschil tussen een mens en een slimme robot zoals Scottie?

Feest der herkenning? 3/8

Wat vind jij van de zogenoemde 'troostbaby's' die de Mitsukoshi Company verkoopt? Denk je dat deze robots kinderloze ouders de 'troost' kunnen bieden die het bedrijf belooft? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 4/8

Stel, je kunt één keer teruggaan in de tijd om het verloop van jouw eigen leven of zelfs van de geschiedenis te veranderen. Wat zou je met die kans doen, en wat zouden de consequenties van jouw ingreep zijn?

Feest der herkenning? 5/8

Deze roman biedt een 'dystopisch' doemscenario voor de toekomst van het aardbevingsgebied in Groningen. Wat wist jij al over de problemen in Groningen als gevolg van de aardgaswinning en de afhandeling daarvan door de Nederlandse regering? Wat heb je geleerd over deze kwestie door dit boek te lezen?

Feest der herkenning? 6/8

De Mitsukoshi Troostbaby Company bevat elementen die we associëren met het genre van science fiction. Welke toekomstvoorspellingen of uitvindingen uit het boek beschouw jij als realistisch, en welke niet, en waarom?

Feest der herkenning? 7/8

Deze roman heeft een wat ingewikkelde structuur door de vermenging van twee verhaallijnen (van Auke en van Kaj). Wat vond je van deze structuur, en hoe heeft de keuze om die twee verhalen door elkaar te weven jouw leeservaring beïnvloed?

Feest der herkenning? 8/8

Het verhaal speelt zich af in een dystopische wereld waarin één politieke partij ('de Partij') aan de macht is en waarin burgers voortdurend gecontroleerd worden door surveillance van drones en andere technologie. Hoe realistisch is dit toekomstperspectief volgens jou?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Kaj probeert zijn relatie met Sam te redden door via tijdreizen zijn fouten in het verleden te herstellen. Hoe haalbaar is die poging volgens jou? Verwijs in je antwoord naar de gevolgen van Kajs tijdreizen.

Stof tot nadenken? 2/8

In het boek komt de zogenoemde grandfather-paradox ter sprake als het gaat over de verwarrende gevolgen van tijdreizen: kun je teruggaan in de tijd om vóór de geboorte van je ouders je grootvader te vermoorden? Probeer met elkaar een vergelijkbare paradox te vinden in het verhaal van Kaj: welke logische tegenstellingen zie jij in de tijdreizen die beschreven worden?

Stof tot nadenken? 3/8

De Britse wiskundige Alan Turing bedacht de zogenoemde 'Turing'-test voor kunstmatige intelligentie: computers slagen voor die test als mensen tijdens interacties met die computers denken dat ze met een mens in contact staan. Zou Scottie slagen voor de Turing-test denk je? Leg je antwoord uit met voorbeelden uit het verhaal.

Stof tot nadenken? 4/8

Aukes redacteur Liz waarschuwt hem dat zijn boek gelezen kan worden als anti-abortus. Wat vind jij van haar standpunt? Welke voor- en tegenargumenten zou je kunnen geven bij haar interpretatie op basis van het verhaal?

Stof tot nadenken? 5/8

Welke ethische bezwaren zie jij bij het besluit om een troostbaby te ontwikkelen op basis van het DNA van Mila en Auke, zonder dat Mila daarmee ingestemd heeft? Verdeel onderling de posities van Mila, Scottie, en Auke en probeer vanuit ieder perspectief deze vraag te beantwoorden.

Stof tot nadenken? 6/8

In de hoofdverhaallijn vind je de uitspraak dat goede science fiction niet de auto maar de file voorspelt. Leg die uitspraak uit, en benoem vervolgens wat in dit verhaal de 'file' is die voorspeld wordt.

Stof tot nadenken? 7/8

Net als andere personages uit andere verhalen (denk aan: *The Matrix*, *Groundhog day*, *Barbie*) komt Scottie tot de ontdekking dat ze al die tijd gevangen zat in een schijnwerkelijkheid. Met die gelijkenis werpt de roman ook de filosofische vraag op hoe we precies zeker kunnen weten dat de wereld zoals we die waarnemen wel echt bestaat. Wat is jouw antwoord op die vraag?

Stof tot nadenken? 8/8

De auteur Auke Hulst speelt in deze roman met de grenzen tussen feit en fictie (zie daarover ook de podcast van de librisprijs, link op de litlabwebsite). In hoeverre valt die grens te trekken in dit boek? Denk je dat de 'autobiografische' fragmenten dichter bij de realiteit van de schrijver staan dan de 'fictieve' fragmenten uit *De lasso van de tijd*? Leg je antwoord uit.

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8